

N:o 9.

Af Herr Säve, Johan Adolf, om förändring af tiden för Justitieombudsmannens väljande.

Enligt Regeringsformens 96 § och 1 mom. af 68 § Riksdags-ordningen "skall hvarje lagtima Riksdag förordna en för lagkunskap och utmärkt redlighet känd man att hafva tillsyn öfver lagarnes efterlefnad af domare och embetsmän" m. m. I följd af dessa stadganden måste, sedan de lagtima riksdagarne blifvit årliga, val af denne Riksdagens förtroendeman nu ske hvart enda, i stället för förut hvart tredje, och före år 1845, till och med hvart femte år. Besväret med dessa årliga val må vara ringa, men nyttan af deras årliga återkomst måste anses åtminstone tvifvelaktig, då man icke kan inse, hvarken huru det oftare omväljandet af samme embetsman genom samma representanter märkligen kan förbättra valet, ej heller huru, om alltid annan person utväljes, den för så kort tid valde Justitie-ombudsmannen skall derigenom sättas i tillfälle att bättre uppfylla sitt uppdrag. Besinnar man vigten och mångfalden af de åligganden, hvilka såväl i Regeringsformen som i den särskilda instruktionen för denne embetsman utstakas, nemligen huru han måste vaka öfver alla domstolars, kollegiers och embetsverks öfverläggningar och beslut, sjelf eller genom befullmäktigade ombud utföra aktioner mot domare, embets- och tjenstemän, med lemnad tid åt de tilltalade att inkomma med nödiga upplysningar; huru han genom resor till landsorterna har att underrätta sig om fångars skötsel och underhåll samt att vid hvarje riksdag aflemna en allmän redogörelse öfver sin förvaltning, utreda lagskipningens tillstånd, anmärka brister i lagar och författningar samt uppgifva förslag till deras förbättring; så inser man knappt möjligheten, huru allt detta skall af Justitie-ombudsmannen kunna på ett enda år fullgöras, än mindre huru han i denna sin embetsverksamhet skall på så kort tid vinna erforderlig erfarenhet och vana. Tvärtom synes det ju, som måste de anbefallda embetsresorna till landsorten, för göromålen i hufvudstaden, i betydlig mån inskränkas, åtskilliga åtal af brist på inväntade upplysningar ej kunna af samme Justitie-ombudsman fullföljas, utan lemnas oafgjorda till efterträdaren samt den slutliga redogörelsen inför närmaste riksdag blifva i mycket ofullständig. Det är således uppenbart, att denne embetsman redan första året ej kan hafva egt tillräcklig tid och utrymme för sin verksamhetsförmåga och skicklighet, och att den mötande Riksdagen skall hafva ganska svårt för ett omdöme, huruvida han gjort sig förtjent att i sitt viktiga förtroende bibehållas. I

hvarje fall har den valde Justitie-ombudsmannen, om han är från landsorten, gjort för sin embetsutöfning en kostsam flyttning till hufvudstaden och stadnar vid slutet deraf i fullkomlig osäkerhet, om han skall ånyo väljas. Det synes mig derföre, som skulle den förut vanliga treåriga omgångstiden för detta förtroendevals förnyande vara en vida lämpligare tidrymd, och som borde nytt val af Justitie-ombudsman först inträffa hvart tredje år vid den lagtima riksdag, som sammanträder, efter det Representationens Andra Kammare blifvit genom nya val förnyad, hvarigenom såväl bemälde funktionär vunne något mera tid för utöfningen af sitt viktiga kall, som äfven de nyvalde riksdagsombuden fingo tillfälle att sjelfve eller genom sina valmän i valet deltaga. En närmare öfverensstämmelse skulle sålunda också vinnas mellan justitieombudsmansvalet och den omgångstid af trenne år, efter hvilken enligt 103 § Regeringsformen och 69 § Riksdags-ordningen Opinionsnämnden utses och träder tillsammans för att döma, huruvida Högsta Domstolens samtliga ledamöter gjort sig förtjente att i deras viktiga kall bibehållas. Jag får i följd deraf värdsamt föreslå följande förändrade lydelse af 1 mom. 68 § Riksdags-ordningen:

»Lagtima Riksdag skall hvart tredje år, då efter nya val af ledamöter för hela Andra Kammaren Riksdagen sammanträdt, förordna en för lagkunskap och utmärkt redlighet känd man att hafva tillsyn öfver lagarnes efterlefnad af domare och embetsmän» samt m. m.,

och torde Konstitutions-Utskottet lämpligast kunna sjelf vidtaga de mindre redaktionsförändringar såväl i några följande momenter af denna §, som i 96, 97 och 98 §§ af Regeringsformen, hvilka af ofvan föreslagna förändring blifva nödvändiga följder. Jag anhåller om remiss häraf till höglöfliche Konstitutions-Utskottet.

Stockholm den 23 Januari 1868.

J. A. Sæve.